

De Jeep speelde een hoofdrol bij de Bevrijding

[De originele Jeep](#) - beter bekend als de *Willys* - speelde een hoofdrol in de beëindiging van de Tweede Wereldoorlog en ook bij de Bevrijding van Nederland. De Amerikaanse president Eisenhower noemde deze slimme militaire terreinwagen zelfs een van de vier onmisbare wapens waarmee de geallieerden de oorlog wisten te winnen, naast de bazooka, het C-47 Dakota transportvliegtuig en de atoombom.

Door Roland Tameling 5 mei 2023, De Stentor

De alleskunner Jeep was de Duitse Kübelwagen te slim af. © Roland Tameling

De Jeep vervoerde o.a. gewonde soldaten van het strijdveld naar militaire hospitalen. Hij liep butsen op nadat hij uit vliegtuigen werd gegooid en door onmogelijke akkers ploegde om informatie te verzamelen voor de Geallieerde legers.

Het vervoer van gewonde soldaten

Hij diende als mobiel luchtafweergeschut om de nazi's te verslaan. Sinds de start van zijn militaire loopbaan in 1941 groeide de oer-Jeep uit tot een onmisbaar wapen bij de Bevrijding van Europa en dus ook die van Nederland.

Macht in aantallen

In totaal produceerde de Amerikaanse oorlogsindustrie ruim 640.000 Jeeps.

Dankzij die grote aantallen hadden de Amerikaanse, Britse en Canadese strijdkrachten een forse overmacht ten opzichte van het Duitse leger, dat de beschikking had over slechts 55.000 Kübelwagens, een militaire variant van de Volkswagen Kever.

In Nederland verscheen de Jeep veelvuldig in het straatbeeld in aanloop naar de Bevrijding. Niet minder dan 80.000 exemplaren van de militaire alleskunner werden ingezet tijdens Operatie Market Garden, op de heide tussen Nijmegen en Arnhem. Hoewel de slag om Arnhem geen eclatant succes werd voor de Geallieerde legers, bleek de aanwezigheid van de handige legerauto uiteindelijk essentieel om de Duitsers in ons land op de knieën te dwingen.

Bij patrouilles was een mitrailleur gewenst

De Amerikanen hadden immers een bijzonder vernuftige manier bedacht om de Jeep achter de vijandelijke linies in Zuid- en Oost-Nederland te krijgen: maak het voertuig zó klein dat hij in een Horsa Glider (een zweefvliegtuig waar de troepen in landden) past, en je kunt veel sneller oprukken dan wanneer de militairen alles te voet moeten afleggen.

Een Jeep rijdt uit een Horsa Glider

Mede daardoor was de Jeep overal. Hij was erbij op de stranden van Normandië tijdens D-Day, op 6 juni 1944: speciaal aangepaste amfibie-exemplaren, met hoge snorkels voor de luchtinlaat om door dieper water te kunnen rijden, rolden uit de landingsvoertuigen het Europese vasteland op.

Ze werden zelfs per parachute gedropt

De Jeep was overal

Als open terreinwagen voerde hij verkenningsritten uit tijdens de hevige gevechten rondom Bastogne in de Belgische Ardennen, bracht hij Amerikaanse eenheden naar Hitlers Adelaarsnest in het Duitse Berchtesgaden en werd met duizenden tegelijk aan de Russen gegeven ter versterking van het oostfront. Volgens diverse militair-historische bronnen waren ook de Duitsers zo onder de indruk van het Amerikaanse wapen op wielen dat de Wehrmacht volop van geconfisqueerde exemplaren gebruikmaakte.

Ook prins Bernhard reed aan het einde van de Tweede Wereldoorlog maar al te graag in een Jeep, zoals deze Canadese versie. © Marnix Schmidt

Vervanger van paarden en motoren

De naam Jeep is, zo wil het verhaal, een verbastering van de Engelse letters ‘G’ en ‘P’ (dzjie-pie), een afkorting van ‘*General Purpose*’. Want toen de Verenigde Staten begin jaren 40 betrokken dreigden te raken bij de Tweede Wereldoorlog, zocht de legerleiding naar een licht, wendbaar en oerstevig verkenningsvoertuig ter vervanging van de paarden en motorfietsen die tot dan toe werden gebruikt.

135 [...] Amerikaanse fabrikanten kregen de opdracht om in recordtijd zo’n alleskunner te ontwikkelen. In de briefing stond dat het voertuig aan een paar simpele eisen moest voldoen: hij moest vierwielaandrijving hebben, niet zwaarder wegen dan 590 kilo, plek bieden aan drie bemanningsleden en hij mocht – met de voorruit omlaag geklapt – niet hoger zijn dan 1 meter en 2 centimeter.

Met name het feit dat alle wielen werden aangedreven bleek een gouden greep: de lichte Jeep kwam vrijwel nooit vast te zitten in lastig terrein, in tegenstelling tot de Duitse Kübelwagen die alleen over achterwielaandrijving beschikte.

Na slechts *elf dagen* ontwikkelingstijd kwam de Blitz Buggy van de kleine fabrikant American Bantam als winnaar uit de bus. Maar omdat dat bedrijf niet genoeg geld en productiecapaciteit had, werden de grotere automakers Willys Overland en Ford bij het project betrokken. En zo stonden de Blitz Buggy, de Willys Quad en de Ford Pygmees aan de basis van de Jeep als een van de belangrijkste auto’s uit de geschiedenis.

Niet voor niets werd ‘jeep’ later het synoniem voor elke terreinwagen.

Het spartaanse interieur van de klassieke Jeep. © Roland Tameling